

**ŞANLIURFA BAROSU AV. KAZIM EKİNCİ İNSAN HAKLARI MERKEZİ
ŞANLIURFA 1 NOLU T TİPİ VE 2 NOLU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMLARINA
İLİŞKİN HAK İHLALLERİ İLE CEZAEVİ İZLEME RAPORU**

GİRİŞ

ŞANLIURFA BAROSU AV. KAZIM EKİNCİ İNSAN HAKLARI MERKEZİ ÜYELERİ AV.NAHİDE POLAT ASLAN, AV. İBRAHİM HALİL ÖYKE, AV. FIRAT GERGER, AV.SEDANUR MUTLU, AV. MEHMET ÇAKMAK'ın katılımıyla Şanlıurfa Barosu Başkanlığı'nın görevlendirmesiyle 23/09/2021 günü Şanlıurfa 1 nolu ve 2 nolu T tipi cezaevleri ziyaret edilmiştir.

Covid-19'un küresel ölçekte yaşanan etkisinin halen devam etmesi, salgın sürecinde cezaevlerinde hak ihlallerinin de artmasına yol açmıştır. Pandemi gerekçe gösterilerek cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin temel hakları ihlal edilmektedir. Şanlıurfa 1 Nolu ve 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu ve hükümlü olan kişilerin başvurusu üzerine, merkez üyelerimizle hak ihlalleri ile ilgili durumların araştırılması amacıyla 23/09/2021 tarihinde toplamda 13 mahpus ile ceza infaz kurumlarındaki koşullara ilişkin görüşme gerçekleştirilmiştir.

AMAÇ

Bu çalışma ile yaşanan hak ihlalleri noktasında mahpusların sorunlarının tespit edilmesi, raporlama yapılması, kamuoyu ile paylaşılması ve gerekli hukuki başvuruların yapılması amaçlanmıştır.

Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi ve 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda ziyaret edilen tutuklu ve hükümlülerden alınan beyanlar ve ziyaret esnasında tarafımızca yapılan gözlemler neticesinde yaşanan hak ihlalleri ve tespitlerimiz aşağıda izah edilmiştir.

1- YAŞAM ALANI

- Karantina odalarının hijyenik olmadığı, çok kirli olduğu, koğuştaki lavabo ve tuvalet taşlarının kırık olduğu,
- Dezenfektan vb. temizlik malzemelerinin verilmediği, sadece maske ve eldiven verildiği,
- Oda değişikliği taleplerinin yerine getirilmediği, tahliye, sürgün gibi nedenlerle sayısı azalan odalara geçiş konusunda talep olduğunda bu taleplerin karşılanmadığı,
- Cezaevi kampüsünde ve koğuşlarda sürekli su kesintisinin olduğu kota sistemi uygulanmasına rağmen günde 5-6 kez su kesintisinin olduğu, su sorununun yıllardır çözülmediği ifade edilmiştir.

2- SAĞLIK, BESLENME HAKKI

- Kronik hastalığı bulunan kişilerin ilaçlarının verilmediği, temin edilmediği, hastane sevklerinin yapılmadığı ya da geç yapıldığı,
- Revirde doktor bulunmadığı herhangi bir sorunları olduğunda iki sağlıkçıyla muhatap olduklarını,
- Diş hekiminin kısa bir süre önce istifa ettiğini, zaman zaman diş hekimi geldiğini ancak sürekli olmadığını, gelen diş hekimlerinden birinin yanına gittiklerinde hangi diş ağrıyorsa onu çekeceğini söylemesi, kanal, dolgu gibi tedavileri yapmayacağını belirtmesi karşısında diş hekimine gitmek istemediklerini,
- Yemeklerin yetersiz olduğu ve yeterince beslenemediklerini birçok zaman aç kaldıklarını, yemeklerin koğuştaki kişilere yetmediğini, yemeklerin tadının çok kötü olduğunu, pişmemiş ve içinde kıl tüy benzeri maddelerin çıktığını,
- Yemeklerin kötü olması, kalori açısından düşük olması nedeniyle bağışıklıklarının zayıfladığı, bu nedenle kantinden vitamin desteği almak zorunda olduklarını belirtmişlerdir.

3- DİLEKÇE-HABERLEŞME-İLETİŞİM HAKKI

- Cezaevinde telefon ve görüş saatlerinin belirsiz olduğunu, ne zaman ve ne kadar olacağına idarenin keyfi olarak karar verdiğini,
- 10 dakika olan telefon görüşlerinde daha önce iki kişi ile görüşebildiklerini ancak müdür değişikliğinden sonra bunun bir kişi ile sınırlandığı, şebeke kesilmesi halinde yeniden arama yaptırılmadığı uygulaması ile karşı karşıya kaldıklarını, 20 dakika uygulamasına geçtiklerinde iki kişi ile görüşülebileceğinin aktarıldığını,
- Aile görüş süresinin bir buçuk saat olarak belirlenmesine rağmen idarece bu sürenin kırk beş dakika ile sınırlandırıldığı, açık görüş haklarını kullanamadıklarını,
- Ailelerin görüşe geldiklerinde üst aramalarında dilini çıkarması, ağzını açması, saç tellerinin arasına dahi bakıldığı gibi önceden yapılmayan uygulamalarla karşılaştıklarını,

ŞANLIURFA BAROSU AV. KAZIM EKİNCİ İNSAN HAKLARI MERKEZİ

- Karantina sürecinde aile görüşlerinin aksadığını,
- Gerek cezaevi idaresine gerekse diğer kurumlara, mahkemelere gönderdikleri dilekçelerin ilgili kurumlara gönderilmediğini, şikayetlerini dilekçe ile dile getirdiklerinde ise disiplin cezalarıyla cezalandırıldıklarını, başka cezaevlerine sürgün edildiklerini,
- Ailelerinin gönderdikleri eşyaların kendilerine geç iletildiğini, hatta bazen eşyalarının hiç verilmediğini, gönderilen eşyaların kantinde satılıyor olması halinde ailenin gönderdiği eşyaların kendilerine verilmeyerek zorla kantinden almaları istendiği, kantinde satılan ürünlerin de fahiş fiyatlarla satıldığı,
- İdarenin mahpuslarla uzun bir süredir görüşmediğini, bir sorun olduğunda idareye haber verilmesi için koğuşlarında buton bulunduğu ancak mahpuslar tarafından butona 2 kez basıldıktan sonra buton etkisizleştirildiği, bu şekilde idare ile iletişim haklarının kısıtlandığı belirtilmiştir.

4-)SOSYAL FAALİYETLERDEN YARARLANMA HAKKI

- Her türlü sosyal ve spor etkinliklerinin yasaklandığını,
- Diğer koğuşlardaki mahpuslarla görüşme yaptırılmadığı,
- Daha önceden haftada bir spora çıktıklarını, ancak son dönemde spora çıkmadıklarını, ayda bir uygulamasına başlanacağını ve bunun da mahpusların talepleri dikkate alınmadan, tamamen cezaevi idaresi tarafından düzenleneceğinin kendilerine bildirildiğini aktarmışlardır.

TESPİTLER VE ÖNERİLER

Yapılan görüşmeler neticesinde Şanlıurfa 1 No'lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumunda birçok hak ihlali yaşandığı; yaşanan bu hak ihlallerinin daha önce ziyaret edilen hapishanelerde mahpusların yaşadığı sorunlarla ortaklık gösterdiği gözlemlenmiştir. Kronik bir hal alan ihlallerin başında iletişim, yemek, su sıkıntısı, hijyen sorunu, pandemi sürecinden kaynaklı mahpusların yaşadığı sağlık hakkı ihlali, yine idarenin olumsuz tutumları ve sosyal/kültürel hakların ihlali gibi uygulamalar yer almaktadır. Bu koşullar değerlendirildiğinde tespit ve önerilerimiz şöyledir;

ŞANLIURFA BAROSU AV. KAZIM EKİNCİ İNSAN HAKLARI MERKEZİ

- 1- Cezaevlerinde yaşanan sorunlar hakkında ilgili ulusal ve uluslararası kurumlara bilgilendirilme ve gerekli başvuruların yapılması gerekmektedir.
- 2- Mahpuslara ulusal ve uluslararası mevzuatın gereği sağlık hakkı korunmalı ve gerekli özen gösterilmelidir. Hastaneye sevk yapılması gereken durumlarda gecikmeksizin sevkler yapılmalıdır.
- 3- Şanlıurfa'da bulunan ceza infaz kurumlarının en temel ihtiyaçlardan olan su ihtiyacının uzun süredir çözüme kavuşturulmaması sağlık hakkının ihlali boyutuna varmıştır. Mahpusların kişisel temizlik ve genel sağlıklarının korunabilmesi için acilen hijyen malzemelerine erişim sağlanmalı öncelikli olarak su sorununun çözülmesi gerekmektedir.
- 4- Mahpusların iletişim ve yazılı başvuruları konusunda yaşadıkları sorunların çözümü sağlanmalı, cezaevinde yaşanan olağanüstü durumlarda aile ve avukatlarına sağlıklı iletişim kurabilmelerinin koşulları oluşturulmalıdır.
- 5- Şanlıurfa T Tipi cezaevinde içinde mahpusların diğer koşullardaki arkadaşları ve akrabalarıyla mektuplaşması konusunda yaşadıkları sorunlar çözülmelidir.
- 6- Mahpusların pandemi süreci bahane edilerek kısıtlanan havalandırmaya çıkma, sosyal ve kültürel etkinlik hakları için gerekli olanaklar sağlanmalıdır.
- 7- Yaşanılan sorunların kamuoyunda duyarlılık oluşturması ile yetkili kişi ve kurumlara duyurulması açısından kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- 8- Hapishanede kalan mahpusların sağlıklı bir ortamda kalmaları için gerekli temizlik araçları kendilerine verilmeli; pandemi koşulları dikkate alındığında temizlik ve sağlık konularında titiz davranılması gerekmektedir.
- 9- Cezaevlerinde süre gelen hak ihlalleri ve pandemi sürecinin yarattığı etkiler nedeniyle artan hak ihlalleri ulusal ve uluslararası hukukun gerektirdiği şekilde bağımsız denetim mekanizmalarının oluşturulması için devlet yetkililerini derhal gerekli çalışmaları başlatmaya davet etmektedir. Ayrıca söz konusu kapalı ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlallerine karşı Adalet Bakanlığını, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonunu ve Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu'nu göreve davet ediyoruz. **30/09/2021**

ŞANLIURFA BAROSU

AV. KAZIM EKİNCİ İNSAN HAKLARI MERKEZİ